

0 veljavi učiteljevi pri učencih.

Spisal Fr. Govekar.

(Konec.)

Kakor so staršem otroci izročeni, da jih vzreajo in skerbé za njihovo dušno in telesno razvitje, tako ima tudi učitelj kot namestnik staršev ravno to dolžnost in veljavo pri vzrejevanji mladine, ki mu je izročena. Učitelj si mora tedaj prizadevati, da se pri vzrejevanji mladine vedno tako obnaša, da učenci že sami vidijo, da on mora tako in nič drugače ž njimi ravnati, če hoče, da doseže po svoji dolžnosti namen, ki mu ga stavi dobra izreja. To je stališče, ktereга ne sme učitelj nikdar zapustiti, in iz ktereга mora vsa svoja dela izverševati. Vprašamo pa, ali niso ravno starši, preziraje velik korist vzajemne izreje, dostikrat vzrok, da učitelju manjka toliko potrebne veljave pri učencih? Kdo še ni slišal, kako nehvaležni starši naj blažje in boljše učiteljeve namene napak sodijo in obračajo? ali kako neotesano in po divjaško udrihajo nekteri očetje in matere po učitelju zavoljo kake prazne reči? Od kod vendar izvira to nespodobno obnašanje? Ali se ne dobé taki starši, kateri k hudobijam svojih otrok lepo molče, pa tudi hočejo, da bo učitelj tako delal, ker menijo, da to ni njegova dolžnost? in ali se ne zgodi, da hudobni otroci zasmehujejo učitelja, ko vidijo, da jim ne sme nič storiti? — Človeška volja je popačena, da se zoperstavlja že vsaki ostreji besedi, in tim bolj se ona odločuje načelom vseh boljših vodil in močnejše zoperstavlja se vsakemu podložništvu in verdevanju. Iz slabe volje izvira svojeglavnost, napačni in krivi presodki o delavnosti učiteljevi, kakor tudi slepa ljubezen do otrok i. t. d. Zlasti pa slepa ljubezen varno prikriva staršem hudobije njihovih otrok, da jih prej ne zapazijo, nego takrat, kedar že otroke prerastejo, in je že prepozno. Skušnje tudi pričajo, da starši iz slepe ljubezni do otrok, potem le preradi njihovim pritožbam in izgovorom verjamejo, in tako preslepljeni tudi vpricho svojih otrok se čez učitelja jezé, in zabavljajo. Dostikrat pridejo taki starši, svojega ljubčeka za roko peljaje, učitelja na dom oštevati ter mu očitati njegovo neumno in krivično djanje. Slišal sem sam, kako so bedasti starši svojim otrokom smejaje se pripovedovali, kako so nekđaj oni ali pa njih tovarši učitelju nagajali in ga dražili, ter tako rekoč svoje otroke sami

na to napeljevali. Kar je pa pri tem še naj žalostniše, je pa to, da ima učitelj zoper take in enake škodljive prikazni le prav malo pripomočkov.

Pred vsem drugim naj si tedaj učitelj prizadeva, da se tako obnaša, da ga spoznajo vsaj bolj omikani vaščanje kakor postavnega in zvedenega moža in za svojega prijatelja in dobrotnika. Zato naj se z njimi prijazno in odkrito razgovarja o tem in unem, in naj jim pomaga ali z dobrim svetom ali drugače po svoji moči pri vsaki priložnosti. Varuje pa naj se tudi, da ne bode kdo v njegovi hiši kaj nerodnega zapazil, kajti učiteljeva okna in vrata so vselej na steženj odperta, in potem potuje vsaka naj manjša stvarica po vasi od ust do ust, in nazadnje rada postane huda pošast. Zraven tega pa naj si tudi učitelj prizadeva, da otroke res kaj koristnega nauči, ter jih napeljuje, da tudi to vselej domá staršem pripovedujejo. Tako učitelj staršem na eni strani kaže, da kaj dela, na drugi strani si pa tudi starši poslušajo svoje otroke kaj zapomnijo. Koristno je tudi, ako učitelj vselej ustmeno ali pismeno pri posebnih prilikah staršem svoj namen naznani, da potem starši rajše verjamejo njemu, od ktereга so pred zvedeli, nego lažnivim otrokom. Ako bi se pa vendar le prigodilo, da bi prišli starši, kateri ali premalo poznajo nravnost otrok, ali jim pa zavoljo slepe ljubezni do njih vse verjamejo, da bi se nad učitejem znosili in ga ošteli, tačas pa, ako jih učitelj res nikakor ne more prepričati o svojem dobrem namenu, naj se nikar ne izgovarja ali opravičuje, ampak mirno pa resnobo naj pritoževavce zaverne na postavo in gosposko, ktera bode tudi njemu potrebno veljavo in pravico pridobila in ohranila. Sodbe naj pa nikdar nobeden sam čez se ne sklepa, da si s tem več ne škoduje, nego koristi, ampak naj jo prepusti zadevajočim osebam, in pravična reč bode vselej in povsod zmagala.

Čertice o vzrejevanji.

Spisal J. Lapajne.

Izreja je različna. Ako mladino v šoli vzrejamo, je to šolska izreja ali odgoja ali tudi javna izreja. Če pa vzrejamo otroke domá, je to domača izreja. Vsaka teh pa se dalje razdeljuje v duševno in telesno odgojo. Perva, ki zlasti duha goji, deli se v umno ali miselno (intelektuelno) in nravno izrejo.